

Група 55. Основи трудового законодавства. Урок 12. Пільги для працівників які поєднують роботу з навчанням.

Пільги для працівників, які проходять виробниче навчання

Виробниче навчання -

1. навчання, спрямоване на професійну підготовку і підвищення кваліфікації працівників
2. організовує власник або уповноважений орган
3. здійснюється за рахунок підприємства, установи, організації
4. буває індивідуальне, бригадне, курсове тощо.

Роботодавець повинен створювати необхідні умови для поєднання роботи з навчанням для працівників, які проходять виробниче навчання (ст. 202 [КЗпП України](#))

- **Заохочення працівників, які поєднують роботу з навчанням** (ст. 203 [КЗпП України](#)). При підвищенні кваліфікаційних розрядів або при просуванні по роботі повинні враховуватися успішне проходження працівниками виробничого навчання, загальноосвітня і професійна підготовка та успішне проходження працівниками навчання в закладах освіти.
- **Здійснення виробничого навчання в робочий час** (ст. 204 [КЗпП України](#)). Теоретичні заняття і виробниче навчання при підготовці нових працівників безпосередньо на виробництві шляхом індивідуального, бригадного і курсового навчання проводяться в межах [робочого часу](#), встановленого законодавством про працю для працівників відповідних віку, професій і виробництв.
- **Неприпустимість залучення до роботи, що не стосується спеціальності, яка вивчається** (ст. 205 [КЗпП України](#)). У період виробничого навчання, перекваліфікації або навчання іншим спеціальностям працівники не можуть використовуватись на будь-якій роботі, що не стосується спеціальності, яка вивчається ними.
- **Надання роботи у відповідності з набутою кваліфікацією** (ст. 206 [КЗпП України](#)). Працівникові, який успішно закінчив виробниче навчання, присвоюється кваліфікація відповідно до тарифно-кваліфікаційного довідника і надається робота відповідно до набутої ним кваліфікації та присвоєного розряду.
- **Оплата праці за час виробничого навчання, перекваліфікації або навчання іншим спеціальностям** (ст. 207 [КЗпП України](#)). За час проходження виробничого навчання, перекваліфікації або навчання іншим спеціальностям працівникам виплачується [заробітна плата](#) в порядку і у розмірах, що визначаються законодавством.

Пільги для працівників, які навчаються у середніх навчальних закладах

Скорочення робочого часу із збереженням заробітної плати

Для працівників, які навчаються без відриву від виробництва у закладах середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти:

- встановлюється скорочений [робочий тиждень](#) або скорочена тривалість щоденної роботи із збереженням заробітної плати у встановленому порядку; їм надаються також і інші пільги.
- звільнення від роботи протягом навчального року не більш як на 36 робочих днів при шестиденному робочому тижні або на відповідну їм кількість робочих годин. При

п'ятиденному робочому тижні кількість вільних від роботи днів змінюється залежно від тривалості робочої зміни при збереженні кількості вільних від роботи годин.

- виплата 50 відсотків [середньої заробітної плати](#) за основним місцем роботи за час звільнення від роботи, але не нижче [мінімального розміру заробітної плати](#) (ст. 209 [КЗпП України](#)).

Звільнення від роботи без збереження заробітної плати

У період навчального року працівнику можуть надаватися один-два вільних від роботи дні на тиждень без збереження заробітної плати за таких умов:

- це не завдаватиме шкоди виробничій діяльності
- бажання працівника.

Відпустки

Особливості надання щорічних відпусток:

- [щорічні відпустки](#) повної тривалості за перший рік роботи надаються до настання шестимісячного терміну безперервної роботи на даному підприємстві, в установі, організації за таких умов:
 1. працівники успішно навчаються;
 2. навчання відбувається без відриву від виробництва;
 3. бажання працівника приєднати відпустку до часу проведення настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів, часу підготовки і захисту дипломного проекту та інших робіт, передбачених навчальною програмою. Воно оформлюється відповідною заявою про надання відпустки.
- Працівникам, які навчаються в навчальних закладах без відриву від виробництва, [щорічні відпустки](#) за їх бажанням приєднуються до часу проведення настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів, часу підготовки і захисту дипломного проекту та інших робіт, передбачених навчальною програмою.
- Працівникам, які навчаються в середніх загальноосвітніх вечірніх (змінних) школах, класах, групах з очною, заочною формами навчання при загальноосвітніх школах, [щорічні відпустки](#) за їх бажанням надаються з таким розрахунком, щоб вони могли бути використані до початку навчання в цих закладах.

Додаткові відпустки

Працівникам, які здобувають загальну середню освіту у закладах середньої освіти з очною (вечірньою) чи заочною формою навчання, надається [додаткова оплачувана](#) відпустка на період складання:

- державної підсумкової атестації для завершення здобуття базової загальної середньої освіти - тривалістю **10 календарних днів**;
- державної підсумкової атестації для завершення здобуття повної загальної середньої освіти - тривалістю **23 календарних днів**;
- річного оцінювання під час здобуття базової загальної середньої та повної загальної середньої освіти - **від 4 до 6 календарних днів**.

Працівникам, які складають державну підсумкову атестацію для завершення здобуття базової загальної середньої освіти або повної загальної середньої освіти за [екстернатною](#) формою навчання, надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю відповідно **21 та 28 календарних днів**.

Пільги для працівників, які навчаються у професійно-технічних навчальних закладах

Працівники, які навчаються без відриву від виробництва в професійно-технічних навчальних закладах, мають право на:

1. **Встановлення скороченого робочого тижня** або скороченої тривалості щоденної роботи.
2. **Збереження заробітної плати.**
3. **Додаткову оплату відпустку** для підготовки та складання іспитів загальною тривалістю **35 календарних днів** протягом навчального року (ст. 213 [КЗпП України](#) та ст. 14 [Закону України «Про відпустки»](#)).

ВАЖЛИВО! Забороняється залучати в дні занять до [надурочних робіт](#) працівників, які навчаються без відриву від виробництва в:

- середніх навчальних закладах;
- професійно-технічних навчальних закладах (ст. 220 [КЗпП України](#))

Пільги для працівників, які навчаються у закладах вищої освіти

- **Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням.** Працівникам, які навчаються у закладах вищої освіти з вечірньою та заочною формами навчання, надаються [додаткові відпустки](#) у зв'язку з навчанням (ст.215 [КЗпП України](#)). Такі відпустки бувають оплачувані та неоплачувані (без збереження заробітної плати).
- **Вільні від роботи дні**
- **Відпустки, пов'язані з особливостями навчального процесу.** Законодавством встановлюються додаткові оплачувані та неоплачувані відпустки для осіб, які навчаються за напрямками філологія (мова та література), культура (народна художня творчість), музичне мистецтво (фортепіано, орган, оркестрові струнні інструменти, оркестрові духові та ударні інструменти, народні інструменти, спів, диригування, композиція, музичне мистецтво естради, звукорежисура, музичне виховання), театральне мистецтво (акторське мистецтво, режисура, хореографія, сценографія), кіно-телемистецтво (кінорежисура, телережисура, кіно-телеоператорство).
- **Оплата проїзду.** Власник або уповноважений ним орган оплачує працівникам, які навчаються у вищих навчальних закладах із вечірньою та заочною формами навчання, проїзд до місця знаходження навчального закладу і назад один раз на рік.

Детальніше: [Пільги для працівників, які навчаються у закладах вищої освіти та аспірантурі](#)

ВАЖЛИВО! За працівниками за основним місцем роботи **зберігається [середня заробітна плата](#) на час додаткових відпусток у зв'язку з навчанням** у:

- середніх навчальних закладах
- професійно-технічних навчальних закладах
- закладах вищої освіти
- навчальних закладах післядипломної освіти
- аспірантурі.

(ст. 217 [КЗпП України](#))